

ČTVRTLETNÍK

ZIMA 2012/2013

PROPAMÁTKY

VÁŠ SPOLEHLIVÝ PARTNER PRO PAMÁTKY

Historické stavby pro budoucnost

ROZHOVOR S ALEŠEM KOZÁKEM NEJEN O PORTÁLU PROPAMÁTKY

Novákov státek v Olešné – foto Jiří Klimeš

EDITORIAL

Konec i začátek každého roku bývá příležitostí k ohlédnutí a současně k úvahám směřujícím do budoucna. Ani v redakci portálu PROPAMÁTKY tomu není jinak. Co nás napadá?

Všechny členy redakce upřímně těší, že portál funguje také po roce své samostatnosti. Vděčíme za to zejména oficiálním partnerům, kteří nás finančně podporují. Bez jejich důvěry bychom se neobešli. Děkujeme i všem čtenářům, kteří se rozhodli naši práci podpořit svým darem. Ceníme si také Vašich věcných připomínek a vyjádření podpory.

Zimní vydání čtvrtletníku se ovšem neohlíží pouze za uplynulým rokem. V rozhovoru pro časopis STAVITEL hodnotí činnost Institutu pro památky a kulturu, který portál provozuje, jeho zakladatel Aleš Kozák. Svůj příběh o bydlení v kostele představuje Linda Foster ze Švihova. Jiné církevní stavby přibližuje sedm neziskových organizací a také výstava kostel365.cz v Londýně.

Vážené čtenářky a vážení čtenáři, přeje Vám příjemné čtení a vše dobré v roce 2013.

Redakce portálu PROPAMÁTKY

DOPORUČUJEME

KONFERENCE DĚJINY STAVEB

Ve dnech 22.–24. března 2013 se uskuteční již XIV. ročník konference Dějiny staveb v Nečtinech. Pravidelná setkání, stejně jako stejnojmenné sborníky výrazně přispívají k poznání stavební historie, metodice stavebněhisto-

rického průzkumu i blízkých oborů. Tradiční odborné setkání pečlivě organizuje Klub Augusta Sedláčka v Plzni ve spolupráci se Sdružením pro stavebněhistorický průzkum. Konference se účastní kolem 100 odborníků zejména z vysokých škol, památkových ústavů, projektantů a architektů, specialistů na stavebněhistorický průzkum, soukromých badatelů a studentů.

NOVÁ TECHNOLOGIE V TURISTICKÉM RUCHU

Turistický ruch chce Praha 10 podpořit unikátním systémem dvojrozměrných kódů, které instaluje na památky. K jejich naskenování stačí chytrý telefon – takzvaný smartphone. Po přečtení kódu získá návštěvník okamžitě informace o památce z internetové Wikipedie.

Díky této technologii se turista dostane k informacím o památce mnohem rychleji a snadněji než přes vyhledávač.

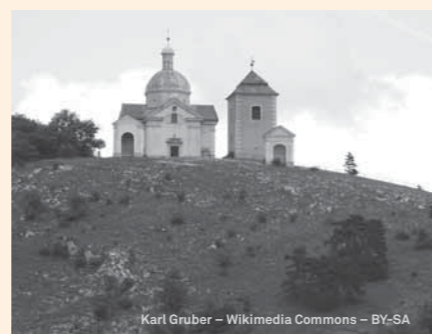

Petr Vilgus – Wikimedia Commons – BY

SVATÝ KOPEČEK V MIKULOVĚ

Do jara příštího roku bude zrekonstruováno všech 14 kaplí na Svatém kopečku v Mikulově. Město se počátkem roku 2013 pokusí získat z dotací Evropské unie zhruba šest milionů korun na opravu největší stavby na tomto známém místě, a to na kostel sv. Šebestiána se sousední zvonice. Protože církev na obnovu těchto staveb neměla peníze,

Mikulov si je pronajal a opravuje je s podporou sponzorů a dárců. Uplatnila se zde takzvaná adopce památek.

Karl Gruber – Wikimedia Commons – BY-SA

KATALOG SLUŽEB NA PORTÁLU PROPAMÁTKY

Katalog služeb je jednou ze tří základních oblastí portálu PROPAMÁTKY. Každý zápis v katalogu je podmíněn vyslovením souhlasu s etickým kodexem a prokázáním zkušeností v oboru. Výhodou pro prezentované architektky, dodava-

tele materiálů a výrobků, odborné firmy, restaurátory, řemeslníky, soudní znalce, zpracovatele stavebněhistorických průzkumů i zástupce neziskových organizací je snadná dohledatelnost jejich služeb. Registrace v katalogu služeb je zdarma. Pokud jsou jednotlivci nebo zástupci firem se službami spokojeni, mohou na provoz portálu přispět dobrovolným darem. Více se dozvíte na straně 12.

ROZHOVOR

Historické stavby pro budoucnost

Letošní ročník konference PROPAMÁTKY byl zaměřen na historii nádražních budov. Čtyři předchozí konference se zabývaly sladovny, kostely, venkovskými farami a kláštéry. S Alešem Kozákem hovoříme o možnostech záchran historických objektů.

Rozhovor s Alešem Kozákem nejen o portálu PROPAMÁTKY

Konferenci pořádal Institut pro památky a kulturu. Vy jste jeho ředitelem. Čím se tato společnost zabývá?

Institut pro památky a kulturu byl založen před pěti roky a hlavním impulzem byla snaha propojovat organizace, firmy i jednotlivce při zachování, obnově a využívání kulturního dědictví. Začali jsme pořádat pravidelné konference, které navštěvují majitelé památek, architekti, zástupci měst a obcí, pracovníci památkové péče, studenti i veřejnost. Kromě toho provozujeme také portál PROPAMÁTKY, kde jsou další informace o obnově, využívání a financování historických budov, a to i s možností jejich porovnání. Budujeme na něm první oborový katalog služeb, který usnadní hledání restaurátorů, architektů, soudních znalců, odborných firem a neziskových organizací. Katalog obsahuje i možnosti filtrování – zájemce si tak může vyhledat restaurátora z Brna, který má povolení Ministerstva kultury restaurovat kámen nebo tesaře se zkušenostmi v oblasti historických konstrukcí na jihu Čech.

Na letošní konferenci jste se mimo jiné zabývali příklady, které by se mohly stát impulsem k záchraně opuštěných nádraží...

Pro každou historickou stavbu je vždy nejlepší, když je využívána k účelům, pro které byla postavena. Ne vždy je to ale možné, takže dnes se na některých nádražích bydlí – například ve zrušené železniční stanici v Ujkovicích, kde navíc vznikl malý pivovar. Dále bych mohl jmenovat například projekty občanských sdružení Zubrnická museální železnice v Zubrnici a JOHAN na bývalém nádraží Plzeň Jižní Předměstí.

Co se týče industriálních budov, pro mnoho z nich se hledá nový program. Jste v kontaktu například s autory internetových stránek Fabriky?

Ano, jejich autor Martin Vonka alias Danny přednášel na naší loňské konferenci v písecké sladovně, já a můj kolega jsme se zase účastnili konference zaměřené na komíny, kterou připravili právě lidé kolem stránek Fabriky.

TEXT – HANA VINŠOVÁ, ČASOPIS STAVITEL
FOTO – ARCHIV ČASOPISU STAVITEL
A REDAKCE PORTÁLU

INSTITUT PRO PAMÁTKY A KULTURU ORGANIZOVAL TAKÉ MEZINÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ KEMPY.

V poslední době se daří popularizovat například pivovarnictví, ale i v tomto případě to jde poměrně ztuha...

Nemyslím si, že typ památky hraje při její záchraně zásadní roli. Důležitá je její geografická poloha a návaznost na infrastrukturu, nepochybně nejdůležitější je vlastní nápad a zaujetí lidí, kteří se o proměnu a nový obsah stavby starají. Není tedy podstatné, zda se jedná o slatovnu nebo o nádraží, ale kdo, jakým způsobem a především s jakým úmyslem chce památku zachránit. Vzpomínám si na římskokatolického kněze Miloše Rabana, který se zasloužil o rekonstrukci poutní baziliky Navštívení Panny Marie v Hejnicích a přilehlého františkánského kláštera, kde založil Mezinárodní centrum duchovní obnovy. Na naší první konferenci řekl, že pokud kterýkoliv projekt není požehnan shůry, jedná se o plýtvání lidskou energií a penězi i v případě, že se ho podaří realizovat. Dlouhodobě se takový projekt neudrží.

Vaše první konference se zabývala kláštery, další kostely a farami. Objevily se nové možnosti jejich využití?

Kláštery jsou zpravidla rozsáhlé, ale jejich novodobé využití je možné. Venkovské fary mohou najít své nové uplatnění například v cestovním ruchu. O využívání kostelů k jiné-

mu než původnímu účelu se stále diskutuje. Proto jsme se rozhodli uspořádat putovní výstavu s názvem kostel365.cz. Na fotografiích Jana Bartoše představujeme 12 kostelů v České republice i aktivity lidí, kteří se o ně starají a pomáhají je obnovovat – zastřešovat, a to jak fyzicky, tak programově. Letos na podzim jsme tuto výstavu uvedli v Londýně spolu s Evou Jiříčnou, která se podílela na rekonstrukci kostela sv. Anny

ALEŠ KOZÁK

- ▶ Narodil se 19. února 1978.
- ▶ Vystudoval Vysokou školu ekonomickou se zaměřením na regionální rozvoj.
- ▶ V letech 2004–2007 administroval granty hlavního města Prahy na obnovu památek.
- ▶ V roce 2007 založil Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
- ▶ Žije se svojí ženou Radkou a dcerou Barborou v Písku.

a sv. Vavřince v Praze na Starém Městě, známého jako Pražská křižovatka.

Rekonstrukce často narážejí na nedostatek financí. Jaké cesty jsou možné?

Na našem portálu monitorujeme všechny aktuálně vyhlášené dotace – v průběhu roku jich je v České republice téměř sto. Nicméně lze využívat i dalších forem fundraisingu. Na tuto problematiku jsme zaměřili zatím náš nejmladší projekt, který se jmenuje MÁME VYBRÁNO. Jeho součástí je odborná konference, prezentace nadací a nadačních fondů a soutěž veřejných sbírek na historické stavby – každý rok oceníme nejúspěšnější a nejlépe prezentovanou veřejnou sbírku. První ročník projektu proběhl letos a ukázalo se, že například v Lanžhotu se podařilo tímto způsobem získat na opravu střechy kostela více než dva miliony korun.

Jak projekty financujete?

Podobně jako jiné neziskové organizace, tedy z více zdrojů. Část se snažíme vydělat vlastní činností, část pokryjí dotace. Snažíme se spolupracovat s firemním sektorem a nově chceme rozvinout koncept dobrovolného dárcovství. ■

Napsáno pro časopis:

STAVITEL

VÍTĚZNÝ SNÍMEK: GYMNÁZIUM J. K. TYLA V HRADCI KRÁLOVÉ.

2. MÍSTO: DOLNÍ OBLAST VÍTKOVICE.

SOUTĚŽ

Wiki miluje památky

Celosvětovou akci Wiki Loves Monuments pořádá nadace Wikimedia Foundation. Vítězný snímek z České republiky je z Hradce Králové a pořídil ho Petr Doležal publikující pod jménem Diketak. Druhé a třetí místo získaly fotografie Dolní oblasti Vítkovic a socha sv. Jana Nepomuckého.

Cílem fotografické soutěže Wiki miluje památky bylo získat fotografie památkových objektů, které by byly uvolněny pod svobodnou licenci, a tedy dostupné a použitelné v článkách internetové encyklopedie Wikipedie a dalších projektech Wikimedia, ale nejenom v nich. Fotografie jsou volně dostupné každému. Současně chtěli organizátoři upoutat pozornost veřejnosti k málo známým místním památkám.

Loňský ročník byl největší fotografickou soutěží na světě, a jako takový byl zapsán do Guinnessovy knihy rekordů. Více než 5 tisíc autorů z 18 zemí nahrálo v roce 2011 do soutěže přes 168 tisíc fotografií. V letošním ročníku byla tato čísla ještě překonána. Zúčastnilo se více než 15 tisíc autorů z 33 zemí a celkové množství soutěžních fotografií je přes 350 tisíc.

Během září mohli autoři z celé České republiky i ze světa, nahrát pro Wikipedii snímky českých památek, které jsou evidované v databázi Národního památkového ústavu. Soutěžící přispívali ve velkém; jen v české části soutěže byla během

měsíce září Wikipedie obohacena o 17 tisíc snímků památek. Přispělo celkem 398 účastníků. Podle počtu získaných fotografií se mezi celkem 36 účastnickými státy nachází Česká republika na solidním sedmém místě. Nejvíce snímků nahrál uživatel jménem Seegeng (1174), dále překročil metu 1000 fotografií ještě přispěvatel s uživatelským jménem Lehotsky (1163 snímků).

Česká část soutěže se konala pod záštitou generální ředitelky Národního památkového ústavu Naděždy Goryczkové a ředitele Slezského zemského muzea Antonína Šimčíka. V samostatných kategoriích byly dále odměněny nejlepší snímky pernštejnských památek v rámci projektu Pernštejnský rok a nejlepší snímky slezských památek ve spolupráci se Slezským zemským muzeem. Spoluorganizátoři poskytli pro tyto speciální kategorie ceny v podobě volných celoročních vstupenek do památkových objektů a odborné literatury.

Zbyněk Konvička

POHLED NA ZAHRADU KOSTELODOMU S PAVLAČÍ A OBNOVENÝM GOTICKÝM PORTÁLEM.

ZAJÍMAVÁ REKONSTRUKCE

Práce jako na kostele

Ve spolupráci s časopisem Rodinný dům připravujeme články o bydlení v historických stavbách. Hledáme zajímavé příklady, které dokládají, že staré stavby lze citlivě opravit a využívat. Přinášíme Vám příběh objektu, který si každý snadno spojí se slovem památka, ale téměř nikdo se slovem bydlení. Může bývalý kostel skýtat pohodlí domova?

Dost možná jste to městečko navštívili. Jeho hlavní památkou je slavný vodní hrad Švihov, za kterým na Klatovsko ročně proudí tisíce turistů. Pokud jste mezi nimi dosud nebyli, určitě gotickou pýchu města Švihov znáte alespoň z televizní pohádky Tři oříšky pro Popelku. Vodní hrad může navštívit každý, kdo zaplatí vstupné, my jsme si k návštěvě vybrali jinou švihovskou gotickou památku – obytný dům čp. 18, který od roku 1998 patří Lindě a Patrickovi Foster. „Tehdy jsme jeli z výletu do Kolovče a ve Švihově jsme se chtěli podívat na židovský hřbitov.

K němu se jede kolem kostelíka, který stojí na okraji městečka. V okně byla cedule „NA PRODEJ“ a nic víc. Projeli jsme kolem a pokračovali dál, ale nakonec jsme se vrátili. Na tom kostele totiž bylo něco divného – má verandu!“, vypráví Linda Foster, jak s tehdy budoucím manželem objevili někdejší špitální kostel, který se záhy stal jejich domovem.

Kostel zasvěcený Janu Evangelistovi byl pravděpodobně založen ve stejné době jako vodní hrad, tedy kolem roku 1300, nicméně první písemná zmínka o něm pochází z roku 1342. Duchovním účelům sloužil do konce 18. století, kdy úředníci osvícenského císaře Josefa II. rozhodli o jeho zbytečnosti. Kostel poslali do dražby, v níž byl nejspěšnější jistý Tomáš Maršálek, který objekt přebudoval na obytný dům ve stylu tehdejší lidové architektury. Během následujících dvou staletí se v domě vystřídala řada majitelů. Každý z nich se staral, jak uměl, a když se dům dostal do rukou Lindy Foster a jejího partnera, byl sice zašlý a prolezlý vlhkostí ale obyvatelný.

TEXT – MARKÉTA LAJDOVÁ
FOTO – ARCHIV LINDY FOSTER

MAJITELÉ KOSTELA SE NA OPRAVÁCH SVÉHO DOMOVA TAKÉ SAMI PODÍLÍ.

Velká voda mění plány

„Pan majitel nás před koupí nechal v kostelíku jeden víkend přespat, ať si to bydlení vyzkoušíme. Byla nám zima a postel se propadala do prohnílé podlahy. Ale lákala nás gotická klenba v patře, kachlový sporák v přízemí a dřevěná pavlač. Střecha byla dobrá, obvodové zdivo stabilní. Původně jsme vůbec nepomýšleli na celkovou rekonstrukci. Jsme oba archeologové a mysleli jsme si, že vše jen ometeme, uklidíme a budeme ten kostelní dům zkoumat,“ vzpomíná paní Linda, která vyrůstala v paneláku na velkém plzeňském sídlišti a vždycky si přála vlastnit hájenku. Osud jí však postavil do cesty kostel či, jak říká ona, kostelodům.

V roce 2002 pak osud vystavil Lindu a Patricka velké zkoušce v podobě povodně, která významně narušila statiku objektu. Dům přišel o dělicí

příčky a dvě černé kuchyně. Zřítla se také část povalového stropu, čímž se otevřel monumentální pohled od podlahy ke stropu a dům několik let opět vypadal více jako poničený kostel než jako lidské obydlí. Majitelé chvíli nevěděli, co s kostelodomem dál dělat. Jasně bylo jedno – bez celkové rekonstrukce to dále nepůjde. Fosterovi oslovili postupně několik architektů s žádostí o návrh, ale po každé byli z výsledku zklamáni. Zdálo se jim, že příliš velkou roli v projektech hrají ambice architektů a příliš malou roli původní ráz a charakter stavby. A tak se nakonec do obnovy pustili sami podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. „Naprostým základem byl už v době před povodní stavebněhistorický průzkum, který zdokumentoval stavební vývoj celého objektu a sloužil jako podklad pro jakékoli úpravy, které by měly respektovat původní řešení.

Po povodni jsme se rozhodli stavět co nejméně nového a zachovat členění dané přestavbou z konce 18. století. To znamená podélné předělení na patro a příčné členění v podstatě na trojdílný dům typický pro lidovou architekturu. Naším záměrem bylo co nejvíce zviditelnit kostelní podstatu stavby a obytnou část stavět tak, aby byla případně snadno odstranitelná a nezasahovala destruktivně do původních konstrukcí. Takže například místo zbořené příčky zděné z kamene na jíl vznikl dřevěný průvlak na dvou trámech, který nese podlahu patra kněžiště,“ popisuje paní Foster, jak se s manželem zhostili náročného úkolu, a v hlase se jí odráží sympatická skromná hrdost.

Venkovské bydlení „po anglicku“

Rozhlížíme se kolem, a i když některé práce v domě dosud nejsou

ZAUIJALO NÁS

Ke gotickým kostelům neodmyslitelně patří krásné klenby a nástěnné malby. Obojí najdeme i ve švihovském kostelodomě a díky tomu měli jeho majitelé příležitost přímo ve své domácnosti sledovat procesy oprav těchto historických prvků. Restaurátor Petr Passler postupně odkrýval omítku v lépe dochované polovině patra lodi, a to drobným restaurátorským kladivkem s ostřím širokým asi

jeden centimetr. Následně trpělivě a pečlivě tmelil všechny trhliny a vlásečnicové prasklinky, aby se nakonec na zdi mohly v celé své kráse zaskvět nástěnné malby a nápis z počátku 16. století. Kameníci přizvaní k opravě klenby zase skládali průběh celých křivek žeber z jednotlivých segmentů na podlaže kostela, hledající přesný úhel ložných spár. Pro vyzdění síťové klenby použili řemeslníci specifické lešení, které v kostelodomě dosud stojí.

POHLED DO KUCHYNĚ UMÍSTĚNÉ V PROSTORU BÝVALÉHO KNĚŽIŠTĚ.

dokončené, je jasné, že popsaný plán minimalizace zásahů do původní stavby se při rekonstrukci precizně dodržoval. Bydlení má venkovský charakter, avšak skýtá jistou míru komfortu, za nějž majitelé považují hlavně teplou vodu a splachovací záchod. Koupelna je umístěná v sakristii, která svým původním účelem nejvíce umožňuje instalaci nutného zázemí. V kněžišti je kuchyně, jídlo se připravuje na stole, který je na místě hlavního oltáře. Vaří se za „oltářem“, tedy na sporáku v okenním výklenku. V patře kněžiště je ložnice. V přízemí lodi je „anglická pracovna“ spojená schodištěm s letním obývacím pokojem. Západní polovina lodi zůstává neobydlená – v přízemí je uskladněno dřevo a stavební materiál, v patře je lešení podepírající klenbu.

Na uspořádání interiéru se významně podepsala anglická národnost pana Patricka a jeho zásada nic nevyhazovat. „Průvan a studené podlahy považuje za samozřejmost, nutností je pochopitelně krb a postupně se nám tu nasbíralo odložené vybavení od jeho přátel i od sousedů. Nový domov tu našla třeba tahle malovaná skříň, skříňka kdysi vyrobená místním truhlářem, truhly a stůl, který unikl rozřezání na palivo,“ vysvětluje paní Linda a zároveň si pochvaluje manželovu řemeslnou zručnost, která se při rekonstrukci hodně hodila. Cokoli se v kostelodomě opravuje je atypické a vyžaduje řešení na míru, přičemž zdaleka ne vždy se podařilo

sehnat kvalitní řemeslníky specializované na tradiční technologie. Pro nemožnost dodržení absolutně všech historických postupů měli naštěstí pochopení i památkáři, a tak jsou dnes v kostelodomě například místo oken se skleněnými terčíky sázenými do olova dřevěná dvoukřídlá okna s izolačním dvojsklem a imitací kružby. Tu zvládl vyrobit truhlář ze sousední vsi i přesto, že každé ze čtyř oken je trochu jiné.

Obdiv ke gotice

Na financování některých částí rekonstrukce jako je replika vstupního portálu, restaurování pískovcových prvků poničených erozí či restaurování nástěnných maleb se majitelům kostelodomu podařilo získat příspěvky z veřejných zdrojů, konkrétně od Krajského úřadu Plzeňského kraje a města Klatovy. Nesčetné konzultace s úřady v čele s Národním památkovým ústavem, měly pro Lindu Foster jeden zajímavý vedlejší efekt – díky rekonstrukci kostelodomu začala sama pracovat pro Národní památkový ústav v Plzni. Zaměstnání ji časově hodně vytěžuje, a když přijde domů, čeká ji práce na další památce. Kostelodům má stále před sebou některé velké investice jako je fasáda a střecha. „Uvědomuju si, že jsem si pořídila závazek na celý život a že navíc dům jakožto kulturní památka nebude nikdy jenom můj, protože tu stojí i pro ostatní. Dům budí pozornost, takže je prostředkem

k poznávání lidí a zajímavých osobností. Zároveň má v sobě pořád svůj kostelní klid, takže i znavený poutník nebo člověk po náročném pracovním dni tu najde příjemný odpočinek. Cením si toho, že řemeslníci před 700 lety odvedli tak kvalitní práci, která dodnes působí svým harmonicky sladěným stylem všech prvků. Prostě obdivuji gotiku!“, uzavírá své vyprávění Linda Foster s pohledem přebíhajícím po kostelních klenbách svého domu. ■

AUTOŘI REKONSTRUKCE

Projekt rekonstrukce bývalého kostela ve Švihově je společným dílem Lindy a Patricka Foster. Oba jsou profesí archeologové a za klíčové považují zkoumání všeho, co se skrývá pod povrchem, leč vypráví pravdivý příběh o domě a jeho původním účelu. Při rekonstrukci kostelodomu se hojně inspirovali podněty zkušených majitelů památek, zejména tvrzí. Na stavebních úpravách se dílčími projekty nebo posudky podíleli Ing. J. Fořt – statické posouzení kleneb a Ing. J. Vinař – návrh rekonstrukce propadlé klenby). Návrh dřevěného průvlaku místo zdi zbořeného povodně zpracoval Ing. T. Kostohryz z Plzně.

Kostely a neziskovky

Na portálu **PROPAMÁTKY** prezentujeme také **neziskové organizace, které pečují o kostely. Ke konci roku evidujeme více než 250 neziskovek, z toho téměř 100 se věnuje kostelům. Vybrali jsme pro Vás sedm zajímavých tipů.**

Sdružení umožňuje obyvatelům aktivní zapojení do dění v obci. Věnuje se všem aspektům života v Kostelíku a každý si může vybrat oblast, která jej nejvíce oslovuje, ať je to péče o památky, kulturní a společenský život, nebo ochrana přírody.

www.kostelik.cz

Občanské sdružení
MARTINUS
www.martinus.wz.cz

Sdružení si vytkllo za cíl zachránit kostel sv. Martina v Křivcích. Kostel jako symbol společného života lidí by měl být obnoven. Měl by se stát místem setkání, a ne zůstat troskou, neboť jak tvoříme své okolí, tak zároveň tvoříme sami sebe.

www.martinus.wz.cz

Sdružení Neratov obnovuje kdysi vysídlenou ves Neratov na česko-polském pohraničí a místní poutní kostel. Zaměřuje se na pomoc lidem s postižením, provozuje chráněné bydlení, chráněné dílny, podporuje pěstounské rodiny.

www.neratov.cz

Společnost sdružuje lidi, kterým není lhostejný smutný osud mnoha památek, s cílem aktivně pomoci při obnově památkového fondu. Pořádá výstavy, konference a osvětovou činnost. Členové se brigádnicky podílejí na záchraně řady památek včetně kostelů.

www.sopvc.cz

Občanské sdružení založené v roce 2005, jehož hlavním cílem je výzkum a dokumentace dřevěné sakrální architektury v celé Evropě. V roce 2009 vyšla dvojsvazková kniha Dřevěné kostely a zvonice v Evropě, oceněná v roce 2011 Cenou EU/Europa Nostra.

www.woodenchurch.eu

NADAČNÍ FOND KOSTELA NANEBEVZETÍ
PANNY MARIE V ČÍHOŠTI

Cílem Nadačního fondu kostela Nanebevzetí Panny Marie v Číhošti je shromáždit finanční prostředky, obnovit a udržet historickou hodnotu kostela pro další generace. Vyhledávaná kulturní památka by měla být v důstojném stavu prezentována veřejnosti.

www.nfcihost.cz

POLOM
občanské sdružení

Sdružení usiluje od roku 2008 o záchranu ohroženého kostela sv. Kunhuty v Polomu u Trhové Kamenice. Nejde jen o obnovu samotné stavby, ale také o nalézání nových funkcí, které by místo oživily a přesto zůstaly v souladu se specifickým prostředím.

www.polom.info

VERNISÁŽ VÝSTAVY V KOSTELE SV. JANA V MĚSTSKÉ ČÁSTI NOTTING HILL.

VÝSTAVA

Putování do Londýna

Putovní výstava kostel365.cz byla veřejnosti poprvé představena v roce 2010 v návaznosti na konferenci o obnově a využívání kostelů. Od té doby si zájemci mohli prohlédnout příběhy 12 vybraných církevních staveb společně s fotografiemi Jana Bartoše již v rámci 15 výstav.

TEXT – ALEŠ KOZÁK
FOTO – PŘÁTELÉ ČESKÝCH HISTORICKÝCH BUDOV, PARKŮ A ZAHRAD

Přátelé českých historických budov, parků a zahrad (The Friends of Czech Historic Buildings, Gardens and Parks), občanská iniciativa sdružující ve Velké Británii zájemce o hmotné i nehmotné kulturní dědictví České republiky, se rozhodli prezentovat v Londýně výstavu o příbězích kostelů z České republiky v rámci dvou samostatných zastavení.

První se uskutečnilo v Galerii v Cowcross Street v centrální části britské metropole. Výstavu zahájila architektka Eva Jiříčná, která popsala svůj vztah k historickým stavbám a přiblížila projekt proměny kostela sv. Anny a sv. Vavřince v Praze,

známého jako Pražská křižovatka. Příběh tohoto kostela je totiž také součástí výstavy.

Druhé představení výstavy se konalo v prostoru kostela sv. Jana v městské části Notting Hill a potrvá až do poloviny ledna 2013. Organizátoři navíc nevyklučují, že příběhy kostelů z České republiky ve Velké Británii budou ještě dále putovat i mimo metropoli. Podrobnosti naleznou případní zájemci na stránkách výstavy www.kostel365.cz.

Partnery výstavy jsou: Ministerstvo kultury TONDACH Česká republika s.r.o.

ZAHÁJENÍ VÝSTAVY SE ZÚČASTNILA TAKÉ EVA JIŘIČNÁ A IRENA EDWARDS.

Foto – Radim Škopec

SOUTĚŽ

Nejkrásnější nádraží mají v Opavě

Titulem nejkrásnější nádraží České republiky se letos může pyšnit stanice Opava východ. Výsledky klání byly vyhlášeny 12. prosince ve Valdštejnském paláci.

Železniční stanice Opava východ byla vystavěna dle návrhu architekta Ernesta Ehrenause a patří k nejstarším u nás. Pozdně klasicistní budova pochází z roku 1851. Nedávná rekonstrukce zachovala její původní ráz vč. unikátních nástropních maleb nádražní haly. Modernizace nádraží se týkala především informačního centra, pokladen, restaurace a prodejny.

Do soutěže bylo celkem nominováno 31 nádraží a zastávek, z nichž vzešlo 10 finalistů. Vedle vítězné stanice Opavy východ to byla nádraží Bělá nad Radbuzou, Česká Třebová, Jindřichův Hradec, Luhačovice, Mariánské Lázně, Mnichovice, Nemilko, Šumperk a Telč. Vedle hlavního ocenění byly také uděleny dva tituly – pohádková nádraží, a to pro stanici Nemilko a Mnichovice, která se stala zároveň nejkrásnějším malým

nádražím České republiky roku 2012. Do finálového klání vstoupilo celkem 7560 hlasů.

Důležitou podmínkou soutěže je zásada, že kandidáty do ní navrhuje veřejnost, která též rozhoduje o vítězi. I samotný slavnostní vyhlášení v Senátu České republiky se konalo za účasti těch, kteří mají na ocenění největší zásluhu – zástupců jednotlivých nádraží a jejich navrhovatelů, starostů příslušných měst a obcí a dále pak čelných představitelů Senátu, Ministerstva dopravy, Českých drah, Správy železniční dopravní cesty, dalších dopravců a subjektů působících na železnici. Minulé ročníky soutěže o nejkrásnější nádraží vyhrály Ostroměř u Hořic, Trutnov, Zahrádky u České Lípy, Choceň a Uherské Hradiště.

Zbyněk Konvička

Honza Groh – Wikimedia Commons – BY-SA

FINANCOVÁNÍ

DOTACE A VEŘEJNÉ SBÍRKY

V roce 2012 jsme Vás na stránkách portálu PROPAMÁTKY pravidelně informovali o dotacích určených na obnovu památek, v letošním roce jsme jich zaznamenali více než 100. Krajské dotace jsme letos přiblížili také ve zpravodajském seriálu, kde jsme Vás seznámili s výší schválených finančních příspěvků a zaměřením jednotlivých programů, které kraje během roku vyhlášovaly.

V oblasti veřejných sbírek jsme publikovali ta oznámení, která se soustředila na obnovu movitých i nemovitých památek, ať už se jednalo o kulturní památky či o památky místního významu. Rádi bychom poděkovali vyhlášovatelům, kteří nám zaslali zajímavé podklady ve formě textů a fotografií opravovaných objektů, průběhu obnovy apod. Některým veřejným sbírkám jsme se tak mohli blíže věnovat také ve zpravodajství a věříme, že se tyto příběhy staly inspirací i pro další čtenáře.

Oběma finančním oblastem se budeme podrobněji věnovat v příštím čtvrtletníku PROPAMÁTKY.

Dagmar Koželuhová

Podpořte portál PROPAMÁTKY

Již rok pro Vás připravujeme praktické informace v oblasti péče o památky. Považujete-li naši práci za smysluplnou, můžete ji podpořit dobrovolným darem.

Internetový portál PROPAMÁTKY je nezávislý zdroj informací v oblasti obnovy a financování památek. Zdarma prezentujeme veřejné sbírky a dotace, budujeme oborový katalog služeb v oblasti památkové péče v České republice, publikujeme zprávy, články a rozhovory. Redakce portálu funguje jako sociální podnik a zaměstnává redaktory se zdravotním hendikepem.

Jedním z hlavních zdrojů příjmů portálu jsou příspěvky odborných partnerů, jejichž činnost souvisí s péčí o památky. Jejich podpory si velice vážíme. Současně chceme nabídnout našim čtenářům, majitelům památek, odborným

firmám, neziskovým organizacím i jednotlivcům možnost přispět na činnost redakce také dobrovolným darem.

Nacházíte na portálu PROPAMÁTKY užitečné a praktické informace? Podpořte jeho fungování svým darem. I malá částka, kterou poskytne více jednotlivců či firem, nám pomůže provozovat a dále rozvíjet naše služby.

Podrobnější informace naleznete na www.propamatky.info, popř. se informujte na e-mailu: ales.kozak@instituteu.cz.

Aleš Kozák

PARTNEŘI PORTÁLU

Kvalitní pálená střešní krytina pomáhá zastřešovat památky.
www.tondach.cz

Využijte našich zkušeností s osvětlením historických budov.
www.erco.com

OKNA s dotekem historie a mistrovstvím našich předků.
www.mrnka.cz

Pálené i nepálené cihly, ale také dlažba „půdovka“.
www.heluz.cz

Odborná stavební a montážní firma s více než stoletou tradicí.
www.podzimek.cz

Omítky a malty na vápenném základě pro obnovu historických staveb.
www.kvk.cz

Mezioborový veletrh PAMÁTKY pořádá INCHEBA PRAHA spol. s r. o.
www.incheba.cz/pamatky

www.nadaceokd.cz

Institut pro památky a kulturu, o.p.s., který provozuje portál PROPAMÁTKY získal v roce 2012 dotaci od Nadace OKD v programu Pro budoucnost ve výši 250 000 Kč. Prostředky jsou využívány pro udržitelnost projektu.

Čtvrtletník portálu PROPAMÁTKY
Ročník 1, číslo 4, vychází: 4x ročně
Vydává: Institut pro památky a kulturu, o.p.s.

Redakce: Aleš Kozák, Jan Červinka, Zbyněk Konvička, Dagmar Koželušová, Helena Pašková
Jazyková redakce: Lenka Kuboušková

Evidenční číslo: MK ČR E 208 18
© Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
E-mail: redakce@instituteu.cz